

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА

Факультет іноземних мов
Кафедра німецької філології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕРЕКЛАД НАУКОВИХ І ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ**

Освітня програма «Німецька мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

035.041 Германські мови та літератури

(переклад включно) (перша – німецька)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30 ” серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Переклад наукових і технічних текстів
Викладач (-і) Профайл викладача	Липка Світлана Іванівна
Контактний телефон викладача	+380 968146058
E-mail викладача	svitiana.lypka@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Понеділок, 13.30, ауд. 224
Контактний телефон викладача	+ 380 968146058
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Переклад наукових і технічних текстів» у форматі циклу гуманітарних наук має на меті забезпечити студентів зі спеціальності філологія знанням особливостей науково-технічних текстів на лексичному, синтаксичному та жанрово-стилістичному рівнях, а також оволодінням навичками їх письмового і усного перекладу. Зміст дисципліни охоплює основні концепції розвитку сучасного перекладознавства у сфері перекладу наукової та технічної літератури, специфіку спеціалізованої наукової термінології та застосування перекладацьких трансформацій, закономірності функціонування одиниць мови на різних рівнях та техніки їх перекладу, аналіз труднощів перекладу складних граматичних, лексичних, термінологічних явищ німецького наукового спеціалізованого мовлення гуманітарного профілю. Зазначений курс спрямований на розвиток здатності студентів творчо використовувати теоретичні положення курсу для вирішення практичних професійних завдань, самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через пошук та читання німецькомовної фахової літератури.</p> <p>Основними організаційними формами навчання зазначеної дисципліни є практичні заняття. Курс викладається німецькою мовою.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета курсу полягає в формуванні у здобувача вищої освіти системно-наукового розуміння теоретичних засад перекладу науково-технічних текстів, засвоєння достатнього мінімуму німецькомовної спеціалізованої наукової термінології, розвитку навичок свідомого відбору мовних засобів з урахуванням лексико-семантичних, граматичних та жанрово-стилістичних особливостей текстів мовою оригіналу і їх перекладу для формування перекладацької компетенції, необхідної для успішної фахової діяльності та проведення наукових досліджень.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>4.1 Загальні компетентності</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями з іноземної мови, мовознавства, літературознавства, перекладу. • Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. • Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. • Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях професійної або навчальної діяльності. <p>4.2 Фахові компетентності</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ. • Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу 	

знакову систему, її природу, функції, рівні.

- Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії німецької мови.
- Здатність використовувати в професійній діяльності концептуальні наукові та практичні знання традиційних і новітніх теорій, принципів, напрямків, методів і технологій в галузях педагогіки, психології та методики навчання іноземних мов.
- Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди німецької мови, описувати соціолінгвальну ситуацію. З
- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
- Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та німецькою мовами.
- Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

4.3 Результати навчання

- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та німецькою мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.
- Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
- Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
- Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів німецькою мовою.
- Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.
- Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.
- Використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

5. 5. Організація навчання

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Практичні заняття	10
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /
---------	---------------	---------------------	---------------

			вибірковий	
V	035 Філологія	III	B	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Форма заняття		
		лекція	заняття	сам. роб.
Тема 1. Особливості науково-технічного дискурсу та його перекладання. Особливості науково-технічного дискурсу. Жанрова класифікація науково-технічної літератури. Науково-технічне перекладання. Вимоги до науково-технічного перекладу. Види науково-технічних перекладу.		2	1	6
Тема 2. Морфологічні особливості перекладу текстів науково-технічного характеру. Морфологічні особливості науково-технічного дискурсу. Іменники: їх переклад. Займенники: їх переклад. Прикметники: їх переклад. Числівники: їх переклад. Дієслово: загальні характеристики та переклад .		4	1	4
Тема 3. Перекладацькі трансформації. Види трансформацій та особливості їх застосування. Основні прийоми перекладу термінів.		2	1	6
Тема 4. Особливості перекладу німецьких синтаксичних конструкцій та зворотів в науково-технічних текстах. Особливості складнопідрядних речень.		2	1	6
Тема 5. Лексичні особливості науково-технічного дискурсу Лексичні труднощі науково-технічного перекладу. Методи досягнення адекватності науково-технічного перекладу. Прийоми перекладу безеквівалентної лексики.		2	1	6
Тема 6. Особливості перекладу власних назв та імен. Відтворення українських слів латиницею. Системи української транслітерації. Особливості перекладу окремих груп назв. Передача абревіатур і скорочень.		2	1	6
Тема 7. Мовні паралелі: види, форми та причини виникнення. "Несправжні друзі перекладача": групи, причини виникнення.		2	1	6
Тема 8. Основи технічного перекладу. Правила повного письмового перекладу. Вимоги до оформлення письмового науково-технічного перекладу. Вимоги до анотаційного та реферативного перекладу. Патент та його переклад.		2	1	6
Тема 9. Переклад наукових текстів, інструкцій, пам'яток тощо.			2	14
ЗАГ.:		30		60
6. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання курсу		Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Система контролю знань студентів здійснюється через: <ul style="list-style-type: none"> • поточний контроль – (1) усне опитування на практичних заняттях, (2) перевірку виконання студентами самостійної роботи, які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з курсу та практичних 		

	<p>навичок перекладу текстів наукового та технічного характеру;</p> <ul style="list-style-type: none"> • підсумковий контроль: виконання індивідуального завдання – 1. переклад наукового тексту; 2. переклад тексту технічного дискурсу. <p>Розподіл балів за семестр: Аудиторна робота – 50 балів Самостійна / індивідуальна робота – 40 балів Підсумкова контрольна робота – 10 балів</p>
Вимоги до письмової роботи	Передбачена одна письмова підсумкова контрольна робота (максимум 10 балів)
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх 15 занять упродовж семестру, робота на практичних заняттях оцінюється за 5-бальною шкалою. Сума балів, отриманих студентом за практичні заняття, розраховується шляхом додавання балів, отриманих на практичних заняттях з ваговим коефіцієнтом 5. Максимальна кількість 40 балів розраховується як середнє арифметичне усіх практичних занять з ваговим коефіцієнтом 5.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю (заліку) за умови отримання не менше 25 балів, максимум 50 балів, за аудиторну та самостійну роботу та за два підсумкових індивідуальних завдання на самостійне опрацювання (50 балів).
7. Політика навчальної дисципліни	
<p>Політика курсу: Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Студент повинен вчасно приходити на заняття. Викладач може не допустити студента до заняття, якщо він/вона спізнився без поважної причини. • У випадку пропуску 5 чи більше практичних занять без поважної причини, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його/її підсумкова оцінка буде знижена; • Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю; • Студент має брати активну участь у практичних заняттях; • Студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення питань на заняттях; • Студент на свій вибір має підготувати один виступ/реферат/презентацію з матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення; • Студент може перескласти будь-яку тему практичного заняття; • У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримує «0» балів. 	

8. Рекомендована література

1. Актуальні проблеми науково-технічного перекладу : колективна монографія. – Дніпропетровськ : НГУ, 2007. Вип. 2. 256 с.
2. Білоус О.М. Науково-технічний переклад. Курс лекцій та практичних. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 100 с.
3. Деркач Л. М. Актуальні проблеми науково-технічного перекладу. Національний гірничий ун-т; Інститут електроенергетики. Кафедра перекладу та педагогічної психології; Центр психологічних та інноваційних досліджень. Донецьк : Національний гірничий ун-т, 2007. 257 с.
4. Кияк Т. Р. Теорія і практика перекладу. Вінниця: Нова книга, 2006. 240 с.
5. Коптілов В. Теорія і практика перекладу. К. : Юніверс, 2003. 280 с
6. Корольова Т. М. Стратегії, тактики та операції перекладу / Т. М. Корольова, Н. С. Жмаєва // Proceedings of XX International scientific conference “Practical Applications of Research Findings”. Morrisville: Lulu Press, 2018. P. 60–63.
7. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця: Нова книга, 2003. 448 с.
8. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Вінниця : Нова книга, 2008. 512 с.
9. Лещук Т. Й. Науково-технічна термінологія. Стан і перспективи: комплекс досліджень на прикладі нім. мови. Львів : Сполом, 2007. 814 с.
10. Перекладознавство (німецько-український напрям) : підручник / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. 543 с.
11. Плєскач В. Кальки в українській технічній термінології. Вісн. Львів. нац. ун-ту. Проблеми української термінології. Львів : Львів.а політехніка, 2002. № 453. С. 183–184.
12. Сухенко К.М. Лексичні проблеми перекладу. К.: вид-во Київ. ун-ту, 2000. 124 с.
13. Турчин В. В. Прагматика наукового терміна: [монографія]. Івано-Франківськ: Факел, 2004. 226 с.
14. Черноватий Л.М. Методика викладання перекладу як спеціальності. Вінниця: Нова книга, 2013. 366 с.
15. Gallagher, John D. (1999) „Möglichkeiten und Grenzen der Übersetzungsäquivalenz“, in: Börner + Vogel eds. 1999, 1-29.
16. Göpferich, Susanne (1996 a) „Textsortenkanon: Zur Text(sorten)auswahl für fachsprachliche
17. Übersetzungsübungen“, in: Kelletat ed. 1996, 9-38.
18. Kußmaul, Paul (1986) „Übersetzen als Entscheidungsprozeß, Die Rolle der Fehleranalyse in der Übersetzungsdidaktik“, in: Snell-Hornby ed. 1986, 206-229.
19. Kußmaul, Paul (1993) „Empirische Grundlagen einer Übersetzungsdidaktik: Kreativität im Übersetzungsprozeß“, in: Holz-Mänttari + Nord eds. 1993, 275-286.
20. Luckhardt, Heinz-Dirk + Zimmermann, Harald H. (1991) *Computergestützte und maschinelle Übersetzung. Praktische Anwendung und angewandte Forschung*. Saarbrücken: AQ-Verlag (Computerlinguistik 14).
21. Neubert, Albrecht (1973 a) „Theorie und Praxis für die Übersetzungswissenschaft“, in: *Linguistische Arbeitsberichte* 7.1973, 120-144.
22. Nord, Christiane (1991 b) *Textanalyse und Übersetzen. Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse*. 2. neubearbeitete Auflage.

- Heidelberg: Julius Groos Verlag. [3. Auflage 1995].
23. Nord, Christiane (1993 a) *Einführung in das funktionale Übersetzen. Am Beispiel von Titeln und Überschriften*. Tübingen und Basel: Francke Verlag (UTB 1734).
  24. Nord, Christiane (1993 b) „Gabriele Harhoff: Grenzen der Skopostheorie. Von Translation und ihrer praktischen Anwendbarkeit“ [Rezension], in: *Target* 5:1, 102-106.
  25. Prunč Erich. Einführung in die Translationswissenschaft. Band 1. Orientierungsrahmen. Institut für Translationswissenschaft Graz. 2., erweiterte und verbesserte Auflage. ©2002, Selbstverlag, Institut für Theoretische und Angewandte Translationswissenschaft, mit Unterstützung der Universität Graz. Merangasse 70, A-8010 Graz.
  26. Prunč, Erich (2000 c) „Translation in die Nicht-Muttersprache und Translationskultur“, in: Grosman et al. eds. 2000, 5-20.
  27. Sager J. C. Die Übersetzung im Kommunikationsprozess: der Übersetzer in der Industrie. In: Snell-Hornby M. (Hrsg.) *Übersetzungswissenschaft – eine Neuorientierung: zur Integrierung von Theorie und Praxis* / J. C. Sager. Tübingen, 1986. S. 330–347.
  28. Svejtsler, Aleksandr D. (1987) *Übersetzung und Linguistik*. Berlin: Akademie Verlag (Sammlung Akademie-Verlag 47).
  29. Schwanke, Martina (1991) *Maschinelle Übersetzung. Ein Überblick über Theorie und Praxis*. Berlin-Heidelberg-New York: Springer Verlag.
  30. Witte, Heidrun (1989) „Zur didaktischen Vermittlung translatorischer Kultur- und Sprachkompetenz – Ein kontrastives Modell“, in: *TcT* 4.1989,205-231.

Викладач: Липка Світлана Іванівна